

ПЛАН
лісоуправління
філії «Вінницьке лісове господарство»
ДП «Ліси України»
на 2024 рік

м. Вінниця – 2024 рік

Вступ	3
1. Цілі і задачі ведення лісового господарства і лісокористування	3
2. Характеристика лісових ресурсів	4
3. Система управління лісовими ресурсами	5
4. Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки	6
5. Умови для моніторингу приросту і динаміки таксаційних показників лісового фонду	7
6. Природоохоронні заходи щодо охорони довкілля	9
7. План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин та ЛВПЦ	10
8. Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування	12

Вступ.

В сучасних умовах ринкової конкуренції, інтенсифікації та прискорення темпів науково - технічного прогресу основне місце належить вирішенню проблем ефективності економічної системи. Ефективність, як економічна мета суспільного розвитку, - це відношення фінансових результатів, соціальних наслідків та економічних ефектів до витрат, з ними пов'язаних, що виражаються у грошовій формі.

План заходів по веденню лісового господарства або лісоуправління передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основна із яких – підвищення ефективності виробництва, або диверсифікація, впровадження якої зумовлено такими чинниками, як труднощами становлення нових економічних відносин та недосконалістю законодавчих актів у державі, необхідністю подолання суперечностей між екологічними, економічними і соціальними цілями, необхідністю забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу та інше.

1. Цілі і задачі ведення лісового господарства і лісокористування.

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах не виснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
  - ефективного використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
  - удосконалення економічно-фінансового стану підприємства;
  - забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
  - нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
  - розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
  - вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності лісгоспу;
  - оптимізація структури підприємства, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
  - розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
  - розширення та збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
  - здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
  - впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності підприємства;
  - зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників лісгоспу;
  - сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
  - забезпечення широкого висвітлення лісгосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства підприємства.

2. Характеристика лісових ресурсів.

Для економічного потенціалу Вінницької області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беруть участь в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Ліси є національним багатством країни і за своїм призначенням та місцем розташування виконують екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні), естетичні, виховні та інші функції і підлягають державній охороні. Усі ліси на території України становлять її лісовий фонд.

Таблиця 1.

Поділ площі земель лісогосподарського призначення за категоріями лісових ділянок, в розрізі категорій лісів, лісництв та адміністративних районів, га

За- гальна площа земель лісо- госпо- дарсь- кого приз- начен- ня	Лісові ділянки											
	Вкриті лі- совою рос- линністю		Не вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки								Ра- зом лі- сових діля- нок	
	Ра- зом	Вт.ч лі- сові куль- тури	Не- зімк- нуті лі- сові куль- тури	Лісо- ві роз- сад- ники план- тац.	Рід- ко- ліс- ся	Зга- рища заги- блі наса- джен- ня	З р у б и	Га- ля- ви- ни, пу- сти- рі	Біо- га- ля- ви- ни	Лісові шляхи, просі- ки, ПП розри- ви, канави		Ра- зом
2191.0	1086.7										23.7	
	2088.1			1.1	1.1	0.2		1.8	19.5			2111.8
				Рекреаційно-оздоровчі ліси								
15358.0	9757.8		73.2	3.8	0.4		0.7		250.9			15016.4
	14464.1		173.9				27.2	22.2			552.3	
				Захисні ліси								
4967.3	2760.9		18.4	1.5	4.0	6.1		43.1			268.2	
	4426.6		115.2					22.3	57.6			4694.8
				Експлуатаційні ліси								
24574.1	17841.1		65.0	4.0	1.4		10.4		443.8			24119.1
	22755.4		672.2				111.8	55.1			1363.7	
				Разом по підприємству								
47090.4	31446.5		157.7		6.0		33.4		771.8			45942.1
	43734.2		961.3		10.4		145.1	122.2			2207.9	
				в тому числі за лісництвами:								
				Прибузьке лісництво Вінницький район								
	2235.4		1494.6									62.5
	2162.2		28.4	5.7			1.1	0.7	2.3	24.3		2224.7
				Шендерівське лісництво Вінницький район								
	2057.0		1452.7									81.5
	1945.0		28.1	10.6			4.1	3.2	35.5			2026.5

Медвідське лісництво Хмільницький район									
1608.5	954.0							144.5	
	1385.9	90.2	2.0		9.5	2.3	40.5	1530.4	
Вінницький район									
3.2	1.7	1.7					0.6	0.9	1.5 3.2
Разом по лісництву									
1611.7	955.7							146.0	
	1387.6	90.2	2.0		9.5	2.9	41.4	1533.6	
Чорноліське лісництво Хмільницький район									
1736.1	1207.5							83.5	
	1630.3	34.4	9.7	3.3	0.2	1.2	1.8	32.9	1713.8
Демидівське лісництво Вінницький район									
1382.1	1169.3							66.8	
	1313.4	31.8	1.9		2.6	1.4	29.1	1380.2	
Жмеринський район									
131.9	64.1						0.4	0.4	131.9
	131.5								
Разом по лісництву									

Нелісові землі												
Сільськогосподарські угіддя					В	Б	Са-	Т	П	Ін-	Ра-	
Р	Сі-	Па-	Бага-	Разом								о
л	но-	со-	то-	сіль-	д	л	би,	а	с	не-	не-	
л	жа-	ви-	річні	сько-	и	о	спо-	с	к	лі-	лі-	
я	ті	ща	на-	госпо-		т	ру-	и	и	со-	со-	
			сад-	дарсь-		а	ди			ві	вих	
			ження	ких						зем-	зе-	
			угідь	угідь						лі	мель	

Ліси природоох. наукового. історико-культур. призначення									
1.3	0.3	1.6	1.0	64.1	2.2	8.5		1.8	79.2
Рекреаційно-оздоровчі ліси									
49.4	14.6	1.9	65.9	121.1	63.1				
			56.1	33.9				1.5	341.6
Захисні ліси									
4.6	29.7		34.3	145.5	16.3				
			68.1	4.7				3.6	272.5
Експлуатаційні ліси									
17.9	27.8	4.6	50.3	252.5	36.6				
			64.4	45.1				6.1	455.0
Разом по підприємству									
71.9	73.4	6.8	152.1	583.2	124.5				
			189.6	85.9				13.0	1148.3
в тому числі за лісництвами:									
Прибузьке лісництво Вінницький район									
1.1			1.1	1.7	0.7	3.8	1.4	2.0	10.7
Шендерівське лісництво Вінницький район									
0.7	5.2		5.9	4.8	7.9			0.7	30.5
			11.2						
Медвідське лісництво Хмільницький район									
11.4			11.4	0.8	52.3	0.9			78.1
							12.7		
Вінницький район									

1881.7	1325.2								87.8	
	1769.8	29.6	1.6	0.4	8.2	9.0	39.0		1857.6	
			Вінницький район							
26.5	23.6	12.0	1.7				0.8	0.4	2.9	26.5
	Разом по лісництву									
1908.2	1337.2								90.7	
	1793.4	31.3	1.6	0.4	8.2	9.8	39.4		1884.1	
Бруслинівське лісництво Хмільницький район										
326.7	222.9								19.4	
	287.9	4.6	4.5	0.2	0.2	3.0	6.9		307.3	
			Вінницький район							
2151.6	1711.1				13.2	11.5			131.8	
	1998.2	60.6					46.5		2130.0	
	Разом по лісництву									
2478.3	1934.0				13.4	14.5			151.2	
	2286.1	65.2	4.5	0.2			53.4		2437.3	
Літинське лісництво Вінницький район										

Нелісові землі											
Сільськогосподарські угіддя					В	Б	Са-	Т	П	Ін-	Ра-
Р	Сі-	Па-	Бага-	Разом							
л	но-	со-	то-	сіль-	д	л	би,	а	с	не-	зом
л	жа-	ви-	річні	сько-	и	о	спо-	с	к	лі-	не-
я	ті	ща	на-	госпо-		т	ру-	и	и	со-	лі-
			сад-	дарсь		а	ди			ві	со-
			ження	ких						зем-	вих
			угідь	угідь						лі	зем-
											ель
2.1	2.1			4.2		40.4	31.4			1.3	101.9
						13.5		11.1			
Березнянське лісництво Хмільницький район											
5.7				5.7	0.2	16.3	1.5	0.2			23.9
Хмільницьке лісництво Хмільницький район											
0.8	5.3			6.1	7.1	20.5	6.8	0.8			41.3
Широкогребельське лісництво Хмільницький район											
5.7	9.2			14.9	2.1	5.6	1.5				24.1
Голодьківське лісництво Хмільницький район											
2.5	2.7			5.2	6.2	15.7	0.2	2.2			29.5
Вороновицьке лісництво Вінницький район											
1.8	2.1			3.9	4.7	5.4	2.6	0.2	4.1		20.9
Уладівське лісництво Хмільницький район											
2.0	5.6		0.2	7.8	2.2	9.2	1.5	3.4			24.1
				Вінницький район							
	Разом по лісництву										
2.0	5.6		0.2	7.8	2.2	9.2	1.5	3.4		24.1	
Бруслинівське лісництво Хмільницький район											
				9.4	10.0					19.4	
				Вінницький район							
1.6	4.3		2.4	8.3	5.3	5.9	2.1			21.6	
	Разом по лісництву										
1.6	4.3		2.4	8.3		15.9	2.1			41.0	
				14.7							

2095.2	1323.7								94.0
1957.2	27.9	11.4		9.5	6.4	38.8			2051.2
в тому числі за адміністративними районами:									
Хмельницький район									
21142.2	14024.9	32.6	8.9	5.4	25.1	353.8			20574.1
19501.2	521.3				63.1	62.7			1072.9
Вінницький район									
25816.3	17357.5	125.1		82.0	59.5				1134.6
24101.5	440.0	1.5	0.6	8.3		417.6			25236.1
Жмеринський район									
131.9	64.1							0.4	0.4
	131.5								131.9

Нелісові землі												
Сільськогосподарські угіддя					В	Б	Са-	Т	П	Ін-	Ра-	
Р	Сі-	Па-	Бага-	Разом								
і	но-	со-	то-	сіль-	о	о	ди-	р	і	ші	зом	
л	жа-	ви-	річні	сько-	д	л	би,	а	с	не-	не-	
л	ті	ща	на-	госпо-	и	о	спо-	с	к	лі-	лі-	
я			сад-	дарсь		т	ру-	и	и	со-	со-	
			ження	ких		а	ди			ві	вих	
			угідь	угідь						зем-	зе-	
										лі	мель	

Михайлівське лісництво Вінницький район												
	0.4		0.5	0.9	2.9		4.6			0.8		131.9
							101.6		21.1			
Вінницьке лісництво Вінницький район												
	0.5	0.6		1.1		6.4	4.3					44.0
					15.7				16.5			
в тому числі за адміністративними районами:												
Хмельницький район												
27.8	52.9		0.2	80.9		336.0		43.6				
					50.1		52.6			4.9		568.1
Вінницький район												
44.1	20.5		6.6	71.2		247.2		80.9				
					139.5		33.3			8.1		580.2
Жмеринський район												

В основу організації процесу лісокористування закладений поділ лісів на категорії, в залежності від їх екологічного та народногосподарського значення, розташування та виконання ними функцій. Лісовим кодексом України визначено поділ лісів на категорії лісів.

Згідно матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року, площа лісових земельних ділянок, в межах категорій лісів розподіляються наступним чином:

Таблиця 2

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – разом:	2191,0	4,7
в тому числі:		
Заповідні лісові урочища	188,7	0,4
Пам'ятки природи	71,9	0,2
Заказники	1558,1	3,3
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резерванти	372,3	0,8
Рекреаційно-оздоровчі ліси – разом:	15358,0	32,6
в тому числі:		
Ліси у межах населених пунктів	1419,3	3,0
Ліси І і 2 зон округів сан. охор. лікув.-оздор. територій	559,0	1,2
Ліси 3 зони округів сан. охор. лікув.-оздор. територій	2126,0	4,5
Лісопаркова частина лісів зелених зон	2736,9	5,8
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	8516,8	18,1
Захисні ліси – разом:	4967,3	10,5
в тому числі:		
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	277,7	0,6
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	248,6	0,5
Ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та ін.	2367,2	5,0
Інші захисні ліси	2073,8	4,4
Експлуатаційні ліси	24574,1	52,2
Усього по лісгоспу:	47090,4	100

Існуючий поділ лісів на категорії земель, в основному, відповідає господарському значенню, природним та економічним умовам району розташування лісгоспу і не планується до перегляду.

В філії переважають твердолистяні середньовікові насадження .

3. Система управління лісовими ресурсами.

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки і з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями.

Базовим законом України про ліси і систему управління в них є Лісовий кодекс України. Правові аспекти лісогосподарського виробництва та використання і відтворення лісових ресурсів визначено Земельним кодексом України і регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Центральним органом виконавчої влади з питань лісового господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагенство України), діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології і природних ресурсів України, входить до системи центральних органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

Філія «Вінницьке лісове господарство» ДП «Ліси України» підпорядковане Державному спеціалізованому господарському підприємству «Ліси України», роботу якого координує Держлісагенство України.

На даний час в філії 23 лісництва, нижній склад, автотранспортний цех, базовий лісовий розсадник, деревообробна дільниця, Гайсинська лісозаготівельна дільниця та Бершадський лісопункт.

Основною виробничою одиницею на підприємстві є лісництво.

Лісництва знаходяться на території Вінницького, Хмельницького, Жмеринського районів Вінницької області на території 18-ти територіальних громад, а саме:

Віднесення лісів до місцевих органів влади

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
Вінницький район			
Агрономічна сільська територіальна громада (ТГ)	Прибузьке	12-25	778,3
Вінницька міська ТГ	-*-	28	85,5
Лука-Мелешківська сільська ТГ	-*-	26,27,29-37	591,6
Якушинецька сільська ТГ	-*-	3-11	780,0
Разом по лісництву:			2235,4
Якушинецька сільська ТГ	Якушинецьке	83,84,86-88, 92,93,101,102,104-109	845,1
Стрижавська селищна ТГ	-*-	1-3,8,9,12,13,17,18,24,25, 31,85,89-91,95-98,103	1053,5
Разом по лісництву:			1898,6
Стрижавська селищна ТГ	Михайлівське	1-24, 33-34	1405,2
Вінницька міська ТГ	-*-	25-32, 35-41	720,6
Разом по лісництву:			2125,8
Вінницька міська ТГ	Вінницьке	37-40,44,48-51,54-56, 59-61, 64-70,72-78,80-84	1068,7
Стрижавська селищна ТГ	-*-	4-11,14-16,19-23, 26-30,32-36,41,43	1026,5
Разом по лісництву:			2095,2
Вороновицька селищна ТГ	Вороновицьке	1-47	1935,9
Вороновицька селищна ТГ	Шендерівське	48-58,111,112	437,4
Немирівська міська ТГ	-*-	59-110	1619,0
Разом по лісництву:			2057,0
Якушинецька сільська ТГ	Демидівське	1-9	422,5
Гніванська міська ТГ	-*-	10-15, 17-31	959,6
Разом по лісництву:			1382,1
Лука-Мелешківська сільська ТГ	Тиврівське	1-9	326,4
Вороновицька селищна ТГ	-*-	10-24, 32-39	651,3
Тиврівська селищна ТГ	-*-	25-31, 40-56	1277,9
Сутисківська селищна ТГ	-*-	57	8,3
Разом по лісництву:			2263,9
Гніванська міська ТГ	Гніванське	36-79, 97-104	1372,6
Сутисківська селищна ТГ	-*-	80-96	417,0
Разом по лісництву:			1789,6
Стрижавська селищна ТГ	Медвідське	124	3,2
Літинська селищна ТГ	Уладівське	60	26,5
Стрижавська селищна ТГ	Бруслинівське	86-90,94-100,107-113, 120-126,130-135	1114,1
Літинська селищна ТГ	-*-	54-59,65-69,83-85, 91-93, 101-106,114-119,127-129	1037,5
Разом по лісництву:			2151,6

Літинська селищна ТГ	Літинське	11,12,14-61, 134-136	2784,6
----------------------	-----------	----------------------	--------

продовження таблиці 1.1.2.

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
Літинська селищна ТГ	Пеньківське	1-9,62,63-72,79-86, 97-101, 114,137	1486,9
Якушинецька сільська ТГ	-*-	10,87,88,102-106 115-124, 127-132	794,5
Стрижавська селищна ТГ	Пеньківське	13,73-78, 89-96, 107-113, 125, 126, 133	785,5
Разом по лісництву:			3066,9
Разом по адміністративному району:			25816,3
Хмільницький район			
Іванівська сільська ТГ	Іванівське	12-51, 53-67	1986,5
Калинівська міська ТГ	Калинівське	1-25,32,34-40,105, 122-130, 136,137	1528,6
Калинівська міська ТГ	Медвідське	50-58,66-74,79-87, 91-104,106-115,117-123	1608,5
Іванівська сільська ТГ	Чорноліське	66-100, 102-122	1736,1
Глуховецька селищна ТГ	Козятинське	1-15,64,65	887,0
Козятинська міська ТГ	-*-	16-26,62,63	605,0
Разом по лісництву:			1492,0
Калинівська міська ТГ	Черепашинецьке	27-45, 51-56,61	1247,9
Уланівська сільська ТГ	-*-	57-60	219,8
Іванівська сільська ТГ	-*-	46-50	249,2
Разом по лісництву:			1716,9
Хмільницька міська ТГ	Березнянське	1-30, 37	1591,6
Війтiвецька сільська ТГ	-*-	31-36	396,1
Разом по лісництву:			1987,7
Хмільницька міська ТГ	Хмільницьке	1-46	2682,1
Хмільницька міська ТГ	Широкогребельське	5,6,11-13,19-21,27-31, 32,33,38-49, 58-65, 70-74, 87	2134,7
Хмільницька міська ТГ	Голодьківське	1-4,7-10,14-18, 22-25, 26, 34-37, 50-57, 66-69, 75-79, 85	1812,0
Уланівська сільська ТГ	-*-	80-84,86	248,7
Разом по лісництву:			2060,7
Іванівська сільська ТГ	Уладівське	1-53, 62-64, 70-73, 136	1881,7
Іванівська сільська ТГ	Бруслинівське	62, 74-82	326,7
Разом по адміністративному району:			21142,2
Жмеринський район			
Жмеринська міська ТГ	Демидівське	32-35	131,9
Разом по лісництву:			131,9
Разом по адміністративному району:			131,9
Усього по лісгоспу:			47090,4
в тому числі за адміністративними районами:			
	Вінницький		25816,3
	Хмільницький		21142,2
	Жмеринський		131,9

Лісництво очолює лісничий і помічник лісничого. Воно в свою чергу поділяється на обходи, загальна кількість яких в філії 77. Середня площа обходу 612 га. На кожному обході працює майстер лісу і підпорядковується лісничому. Майстер лісу є матеріально відповідальною особою.

Загальна кількість працюючих в філії 255 чол, в тому числі 34 жінка. 38 керівників різних рангів і 132 чоловік професіоналів та фахівців (інженери, бухгалтери і інші).

Підприємство володіє необхідною матеріально-технічною та технологічною базою і достатнім кадровим потенціалом; має сучасне комп'ютерне забезпечення, тобто все необхідне для ведення лісового господарства.

Бюджетного фінансування філія не отримує. Витрати лісгосподарської діяльності фінансуються за рахунок власних коштів, а саме за кошти отримані від реалізації лісової продукції.

На господарську діяльність в 2023 році плануються кошти в сумі близько 220 млн. Заплановані обсяги робіт і витрати на їх проведення по видах робіт відображені в виробничо-фінсовому плані на 2023 рік, який знаходиться в плановому відділі філії та в Центральному офісі ДП «Ліси України»

4. Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки.

Розрахункова лісосіка – щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Розрахункова лісосіка прийнята другою лісовпорядною нарадою в розмірі 63,37 тис.м³ ліквідної деревини, в тому числі по господарствах:

хвойне - 14,68 тис. м³

соснова – 9,71 тис.м³,

ялинова – 4,97 тис.м³,

твердолистяне – 47,39 тис.м³

в т.ч. дубова високостовбурна – 20,68 тис.м³

дубова низькостовбурна – 0,05 тис.м³,

ясенева – 12,83 тис.м³,

грабова – 13,88 тис.м³,

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів:

Рекреаційно-оздоровчі - 10,07 тис.м³

захисні ліси - 3,55 тис.м³

експлуатаційні ліси - 49,75 тис.м³

Пропозиції та відповідні дані щодо розрахункової лісосіки по категоріях лісів в розрізі панівних порід підготовлені лісовпорядною організацією ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ».

По відношенню до попереднього року нова розрахункова лісосіка не змінилась.

Обґрунтування розміру розрахункової лісосіки з 2022 по 2031 роки базується на даних таблиці 3.

Розподіл вкритих лісовою рослинністю земель, включених в розрахунок рубок головного користування, за групами віку; ліквідний запас стиглих деревостанів, середній запас експлуатаційного фонду на 1 га, загальна середня зміна запасу та площа пристигаючих і стиглих насаджень через 10 років, на час проведення розрахунку (01.01.2012р).

Порода	Усього вкритих, га	Розподіл вкритих . . . , включених в розрахунок по групах віку, га							Запас стиглих і перестійних тис.м3	Серед. запас експл. Фонду на 1га/м3	Загальна серед. зміна запасу тис.м3	Площа насадж. через 10 років, га	
		Молодняки	Середнь-овікові		Пристигаючі			Стигли і перестійні				Присти-гаючих	Стиглих і перестійних
			Усього	в т.ч. включ в розра-хунок	Усього	в т.ч. остан-нього класу	Із них остан нього п'ятиріччя						
Разом:	43734,2	8117,9	22895,7	3816,2	8003,3	916,5	495,8	4717,3	514,39	1947	61,41	3831,1	1338
В т.ч. Сосна	678,1	153,2	235,1	104,6	178,2	25,7	23,7	111,6	28,77	368	2,68	215,9	74,3
Ялина	170,1	11,5	95,8	20	39,3	37,5	28,8	23,5	6,89	322	0,86	21,8	33
Дуб	11779,5	1789,5	7352,6	2967,6	1992,5	538,8	286,8	644,9	183,29	287	46,14	2692,1	494,7
Ясен	1671,9	345	389,9	327,3	338,5	161,2	113,6	598,5	186,79	316	6,72	504,6	450,7
Граб	1150	41,2	558	389,4	150,4	150,4	42,9	400,4	106,69	267	4,77	389,4	274,8
Береза	64,8	17	40,3	6,6	2,9	2,9		4,6	1,03	239	0,24	6,6	7,5
Вільха	7,5	2,9	1,6	0,7				3	0,93	280	0,0,3	0,7	3

Примітка: В зв'язку зі значним обсягом табличного матеріалу визначення розрахункової лісосіки на період з 2022 по 2031 роки, приводяться загальні дані по підприємству та в розрізі панівних порід.

По сосновій господарській секції в рекреаційно-оздоровчих та в захисних лісах прийнята лісосіка рівномірного користування в експлуатаційних лісах лісосіка раціональна.

По ялиновій похідній господарській секції в експлуатаційних лісах, і по грабовій господарській секції у всіх категоріях лісів прийнята перша вікова лісосіка з метою прискорення заміни цих деревостанів, також відповідно цьому принципів експлуатаційних лісах по дубовій низькостовбурній господарській секції прийнята розрахункова лісосіка перша вікова, а в захисних лісах по дубовій низькостовбурній прийнята лісосіка за станом.

По дубовій високостовбурній господарській секції в захисних та експлуатаційних лісах прийнята лісосіка нижче розрахованих від рівномірного користування і раціональної лісосіки з таким розрахунком, щоб експлуатаційного фонду було достатньо на першу п'ятирічку, по ясеневій господарській секції прийнята друга вікова в рекреаційно-оздоровчих та захисних лісах і перша вікова в експлуатаційних лісах.

У всіх випадках розрахункова лісосіка прийнята з таким розрахунком, щоб вона була не менше лісосіки за станом, а в цілому по лісгоспу на наступний ревізійний період була не менша лісосіки нового після лісовпорядкування ревізійного періоду.

Заготівля деревини та її вивезення на 2023 рік планується у повній відповідності з розрахунковою лісосікою та наданими дозволами на спеціальне використання лісових ресурсів (лісорубні квитки), виданих Центрально-Західним управлінням лісового та мисливського господарства в обсязі розрахункової лісосіки (63,37 тис. м³).

5. Умови для моніторингу приросту і динаміки таксаційних показників лісового фонду.

Базова інформація про приріст і таксаційні показники збирається в процесі проведення лісовпорядкування, при якому проводиться суцільна інвентаризація всіх лісових ділянок.

Поточна інформація визначається по матеріалах базового лісовпорядкування, при якому враховуються всі зміни в лісовому фонді філії, які відбулися за поточний рік.

При складанні плану господарської діяльності філії, проводиться аналіз таксаційних показників, на які мають вплив обсяги запроектованих і проведених заходів. Показники можливих змін приводяться в таблиці 4.

Таблиця 4.

Обсяги запроектованих основних видів робіт на 2024 рік та їх вплив на динаміку лісових земель.

Таблиця 5

№ зп	Назва запланованих на 2023 р. основних лісогосподарських заходів	Од. вим.	Обсяги робіт
			Об'єм (Запас деревини - тис.м3: чисельник – загальний, знаменник – лік від)
1.	Суцільні рубки:		
1.1	рубки головного користування	га тис. м3	230 66,8 / 61,8
2	Рубки формування та оздоровлення лісів і інші рубки	га тис. м3	1878 50,88 / 40,73
3	Лісовідновлення:		
3.1	Створення лісових культур	га	204
3.2	Сприяння природному поновленню	га	1
4	Лісорозведення:	га	33,9
5	Переведення у вкриті лісовою рослинністю землі:		204,8
5.1	не зімкнуті лісові культури	га	790,6
5.2	природне поновлення	га	14

Примітка: Запас деревини: чисельник - загальна маса / знаменник – ліквідна.

Обсяги запроектованої заготівлі деревини, згідно розрахункової лісосіки, становлять 85,9 тис. м3 ліквідної деревини, із якої 28% - рубки формування та оздоровлення лісів.

Загальний запас, яка планується до вирубки в 2023 році приводиться в таблиці 6.

Таблиця 6

Загальний запас деревини, який планується зрубати при проведенні рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Вид рубки	Запас деревини, що вирубається, тис.м3
Рубки головного користування	61,8
Рубки догляду: освітлення, прочищення	2,4
проріджування, прохідні, інші	12,5
Вибіркові санітарні рубки	13,9
Інші види рубок	1,0
Разом:	91,6

При проведенні рубок догляду і вибіркових санітарних рубок планується вирубання рстучих пошкоджених та 4,5,6 категорії стану дерев.

В результаті виконання запроектованих заходів, передбачається незначна зміна динаміки земель лісового фонду та таксаційних показників, тобто зміни відбудуться в сталих межах.

6. Природоохоронні заходи щодо охорони довкілля

План природоохоронних заходів на підприємстві складено у відповідності з Основними напрямками державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів

України від 05.03.1998 року №188/98-ВР та іншими діючими нормативно-правовими актами України щодо природоохоронної діяльності.

Таблиця 7

Комплекс природоохоронних заходів запланованих на 2022 рік.

№ пп	Назва природоохоронного заходу	Місце розташування, обсяги, тощо.
1	2	3
1. У сфері поводження з відходами		
1.1	Укласти договори із спеціалізованими організаціями на вивезення і передачу відходів для утилізації та розміщення	Лісокомплекс філії
1.2.	Отримати дозвіл на відходи (комунальні, змішані, в тому числі сміття, відпрацьовані шини, брухт чорних металів, зіпсовані і відпрацьовані акумулятори, лампи), у зв'язку з закінченням терміну.	
1.3.	Адміністративні перевірки підрозділів підприємства та підприємців щодо дотримання ними санітарних умов в лісах та на виробничих територіях	Всі підрозділи, при проведені комплексних ревізій і цільових перевірок в кількості 12
2. Охорона водних ресурсів		
2.1.	Утримувати свердловини в кількості 12 шт на території філії	Лісокомплекс 1 шт, Михайлівське лісництво 1 шт, Медвідське лісництво 1 шт, Гніванське лісництво 1 шт, Калинівське лісництво 1 шт. Вороновицьке лісництво 2 шт Чорноліське лісництво 1 шт Іванівське лісництво 1 шт Хмільницьке лісництво 1 шт Широкогребельське л-во 1 шт Уладівський нижній склад 1 шт.
2.2.	Утримувати площадку для миття техніки в належному стані.	Виробничий комплекс. Постійно.
2.3.	Забезпечити наявність достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.	
3. Охорона атмосферного повітря.		
3.1.	Проводити контроль джерел викидів забруднюючих речовин (ЗР) на відповідність встановлених гранично допустимих викидів (ГДВ)	Виробничий комплекс. 1 раз в рік
3.2.	Провести моніторинг стану атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони.	
3.3	Здійснювати контроль токсичності відпрацьованих газів всього наявного транспорту	Транспортний цех, лісництва. 1 раз в рік
4. У сфері ведення лісового господарства і використання лісових ресурсів.		
4.1	Дотримання Проекту організації і	Лісовий фонд філії «Вінницьке лісове

	розвитку лісового господарства, як системи заходів, спрямованих на забезпечення ефективної охорони і захисту, раціональне використання, підвищення продуктивності лісів і їх відтворення, оцінку лісових ресурсів та моніторингу.	господарство», площею 47090,4 га
4.1.1	Проведення аудиту лісової сертифікації, як добровільної ініціативи, спрямованої на забезпечення підтвердження відповідності ведення лісового господарства на підприємстві, вимогам відповідних міжнародним стандартів (Принципи і Критерії FSC)	
4.2.	Раціональне використання лісових ресурсів за рахунок їх комплексного використання, створення та формування змішаних за складом високопродуктивних деревостанів тощо)	
4.3.	Проведення рубок формування та оздоровлення лісів, направлених на поліпшення породного складу і якості лісів та підвищення їх продуктивності.	1868 га
4.4.	Відновлення лісів та лісорозведення.	210 га
4.5.	Охорона лісів від пожеж, шкідників та хвороб	на всій площі лісів
4,6.	Ремонт і утримання доріг лісгосподарського призначення та інші допоміжні лісгосподарські роботи	201 км.
4.7.	Перед проведенням лісгосподарських і лісозаготівельних робіт проводити оцінку потенціального впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС)	Всі підрозділи
4,8	При проведенні лісгосподарських і лісозаготівельних робіт дотримуватись заходів щодо запобігання або зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, відображених в Акті ОВНС та інших нормативних документах.	Всі підрозділи
4,9	З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та лишати ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт.	Лісництва

7. План виявлення і взяття під охорону рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин а також ЛВПЦ

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

Основні вимоги законодавства щодо забезпечення охорони рослинного світу визначені ст.ст. 25, 26 Закону України «Про рослинний світ», тваринного світу – розділом IV Закону

України «Про тваринний світ», рідкісних та зникаючих видів флори і фауни – ст. 11 Закону України «Про Червону книгу України».

Охоронні пріоритети задекларовані в основному національному документі, Червоній книзі України (ЧКУ).

Таблиця 8.

План виявлення і взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин та ОЦЗЛ

№ пп	Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону рідкісних і зникаючих видів	Заходи щодо охорони рідкісних і зникаючих видів	Хто проводить
1	Створення ОЦЗ в місцях зростання або мешкання рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, значимих на регіональному рівні, а також інших ЛВПЦ	Суцільні рубки, не проводяться.	Спеціалісти філії, зацікавлені сторони
2	Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів – на 2023 рік 2260 га. При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів та їх опису.	Збереження ключових біотопів і об'єктів.	Спеціалісти філії, лісничі, зацікавлені сторони
3	Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни та ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться рідкісні та зникаючі видів і біотопи	Спеціалісти філії.
4	Залучення зацікавлених сторін до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин та ОЦЗ		Адміністрація філії

Рішенням 34 сесії Вінницької обласної ради 5 скликання від 25 жовтня 2010 року №1139 затверджено Список рідкісних, зникаючих видів рослин і тварин Вінницької області, які потребують охорони.

Охорона видів рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання, врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня, системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій,

пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,

створення банків їх генофонду, розведення у спеціальних умовах (розсадниках, ботанічних садах, дендропарках тощо),

врахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Ведення Списку покладається на Державне управління охорони навколишнього середовища в Вінницькій області.

8. Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.

Економічна діяльність підприємства ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожному лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звальюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються лише відповідно з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- площа лісосіки,
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф,
- відстань трелювання і вивезення деревини,
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

На підприємстві застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини.

Звальювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Хускварна або Штиль.

Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трелювання тракторами різних модифікацій МТЗ – 80 та МТЗ-82, МТЗ -892 «Беларусь», обладнаних кліщовим захватом.

Тип тракторів – колісні універсальні класу 1,4.

Марка двигуна тракторів МТЗ – 80, МТЗ-82 – Д –240/ 243, МТЗ-892 - Д-245,5 двигуни дизельні чотирьохциліндрові чотирьохтактні з безпосереднім вприском і робочим об'ємом - 4,75л. та номінальною частотою обертів 2200 об/іс..

Потужність МТЗ-80, кВт (к.с.) – 59,25 (80), МТЗ – 82, кВт (к.с.) – 60 (81), МТЗ – 892, кВт (к.с.) – 66 (89).

Таблиця 9.

Габарити, вага, ширина колії та витрати палива

Показники	Одиниця виміру	Трактори		
		МТЗ-80	МТЗ-82	МТЗ -892
Габаритні розміри: довжина ширина висота	м	3,82	3,93	3,97
		1,97	1,97	1,97
		2,47	2,47	2,81
Дорожній просвіт (кліренс), мінімальний під заднім мостом	см	47	47	64,5
Конструктивна вага	тонна	3,00	3,20	3,90
Коля трактора регульована	см в межах	передні колеса 120-180 задні колеса 135-180		
Витрати палива	г/кВт год.	238 4-7 літрів за год.	230 (від 220 до 260)	226

Ємкість паливного баку – 130л.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються на підприємстві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. По наших спостереженнях на лісосіках суцільних рубок із збереженням підросту збереженість підросту достатньо висока (до 50%). У місцях поодиноких проїздів колісної техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

Рубки головного користування проводяться в деревостанах з загальним запасом деревини близько 313 м³/га, при середній площі лісосіки 2,5 га, і середньому об'ємі стовбура в корі близько 0,7м³ (діаметр 32 см).

Рельєф лісосік в основному рівнинний. Переважають дерново-підзолисті сірі лісові, свіжі ґрунти, на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) сильно впливає на прохідність і призводить до значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року, але вивезення лісопродукції планувати лише в суху погоду. Для вивезення лісопродукції з таких ділянок підприємство придбало 2 причепні тракторні гідроманіпулятори DL – 10 Forester, якими проводиться вивезення лісопродукції на проміжні склади.

Незначний обсяг лісосік на піщаних та супіщаних ґрунтах, де розробка лісосіки і вивезення можливе в любую погоду та період року.

В Акті обстеження лісосік для кожної лісосіки вказується сезон заготівлі. На основі Акту обстеження проводиться розподіл лісосічного фонду на зони літньої і зимової заготівлі і вивозки.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної дільниці. Крім того майстер веде електронний облік деревини, займається відпуском деревини та складає звіт про рух ісо продукції.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток використання на паливо ,
- збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання в місці збирання,

- збирання порубкових решток у купи з наступним їх спалюванням.

Вивезення деревини з верхніх складів лісництв на нижній склад проводиться сортиментами, автомобілями Зіл 131, КамАЗ 4310, Урал 432001, Урал 5557 на яких установлені гідроманіпулятори We-6700, ОМЛТ 97-04, МТР -30, ПЛ-70-01.

Підготував інженер

Дудник В.П.